

Л.М. Соловйова
кандидат вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ЕПІЗООТОЛОГІЧНИЙ ПРОЯВ БАБЕЗІОЗУ СОБАК У М. БІЛА ЦЕРКВА

За результатами епізотологічних досліджень вивчено поширення бабезіозу собак в м. Біла Церква Київської області. Серед паразитарних захворювань приватної ветеринарної лікарні ПП “Романенко” найчастіше реєстрували бабезіоз, демодекоз, блошину інвазію (ктеноцефалідоз), отодектоз та гельмінтози; в меншій мірі – саркоптоз, дирофіляріоз і токсоплазмоз.

При вивченні захворювання собак на бабезіоз виявили, що пік захворювання припадає на травень і досягає в середньому 30 % від кількості обстежених тварин. Найчастіше хворіють бабезіозом собаки 1–3-річного віку. Більш сприйнятливі особини чоловічої статі собак. Щодо порідної чутливості, то найбільша кількість хворих на бабезіоз собак зустрічається серед німецьких вівчарок, коккер-спанієлів, стафордширських тер'єрів та безпорідних.

Ключові слова: собаки, бабезіоз, вік, стать, порода, бабезії.

Постановка проблеми. Бабезіоз, як захворювання собак, відоме з кінця XVIII століття. В Україні даний протозооз був виявлений на початку XIX століття. На сьогодні дана інвазія має надзвичайно широке розповсюдження серед собак на усіх континентах земної кулі, в самих різних природно-кліматичних зонах. Хворі бабезіозом собаки не лише втрачають здоров'я і приносять моральні та матеріальні збитки своїм господарям, а і стають носіями хронічних патологій, а у разі несвоєчасної діагностики та лікування гинуть [2, 7–9]. Тому вивчення бабезіозу собак, в тому числі і дослідження епізотичної ситуації є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При вивченні епізотичної ситуації щодо бабезіозу собак у м. Харків встановлено, що піком захворюваності є травень (56,6 %), і другий пік припадає на жовтень (13,1 %) [3].

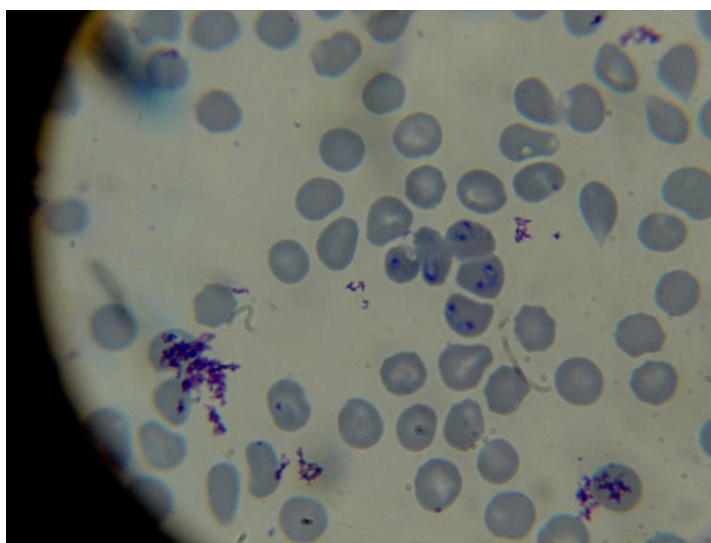
Територія м. Житомир є неблагополучною щодо бабезіозу, частка якого від усіх паразитарних хвороб становить 61,2 % [6]. На зростання поширення бабезіозу у зоні Полісся впливає радіаційне забруднення біологічних переносників збудника – кліщів роду *Dermacentor* [1].

При вивченні епізотологічного прояву бабезіозу собак в м. Київ виявлено, що серед паразитозів 42,47 % складає бабезіоз. Найбільше бабезіоз реєстрували у квітні–травні (від 18,99 % до 21,52 %) та вересні–жовтні (12,03 % – 15,82 %). Щодо вікового прояву, частіше на бабезіоз хворіли собаки у віці 1–3 роки (23,42 %). 55,3 % були самці і 44,7 % – самки. У м. Донецьку і в літні місяці спостерігалася досить висока екстенсивність бабезіозної інвазії (у липні – 7,7 %, серпні – 8,6 %). Найбільше уражувалися збудником бабезіозу собаки порід пудель, доберман-пінчер (8,6 %), чау-чау, спанієль, ердель-тер'єр (7,7 %), коллі, боксер (6,8 %) [4, 5].

Метою даної роботи було вивчення поширення бабезіозу у приватній ветеринарній лікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква.

Завдання і методика досліджень. Для досягнення мети були поставлені наступні завдання: а) за даними звітної документації приватної ветеринарної лікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква виявити хворих на бабезіоз у загальній заразній патології собак; б) вивчити сприйнятливність собак до збудника бабезіозу в залежності від віку, статі і породи.

Матеріалом для дослідження були 370 хворих на бабезіоз собак – пацієнтів приватної ветеринарної лікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква, а також кров від них. Для діагностики бабезіозу брали першу краплину крові з кінчика вуха собак на предметне скельце, робили мазок, що фіксували та фарбували за Романовського-Гімзи. Бабезії знаходилися в еритроцитах крові хворих собак (рис. 1).

Рис. 1. Бабезії в полі зору мікроскопа (зб. 10x100) у мазках крові хворих дослідних собак

Результати досліджень. За даними «Журналу реєстрації хворих тварин» за 2013 р. зверталися за допомогою власники 765 собак. З них 180 пацієнтів мали паразитарні захворювання, тобто 23,53 %. Протягом 2014 р. 740 собак стали пацієнтами приватної ветеринарної лікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква, з яких 190 становили собаки з паразитарною етіологією захворювань, що склало 25,68 %. Тобто, в середньому за 2 роки паразитарні захворювання зустрічалися у 24,6 % собак.

Проведеними дослідженнями встановлено, що у м. Біла Церква реєструвалося 8 заразних патологій тварин. Найбільшу частку (42,7 %) складав бабезіоз, 25,13 % – демодекоз, 16,22 % – ктеноцефалідоз, 7,3 % – отодектоз та 6,76 % – гельмінтозні захворювання. Кількість хворих на саркоптоз становила 0,81 %, на дирофіляріоз – 0,81 % і 0,27 % – на токсоплазмоз. Із гельмінтозів собак найчастіше реєструвалися дипілідіоз, токсокароз і трихуроз. Ступінь ураження бабезіозом собак у загальній захворюваності на хвороби, викликані паразитичними найпростішими, в м. Біла Церква становила 99,4 % (табл. 1).

Таблиця 1. Захворюваність собак на паразитарні хвороби (за даними приватної ветеринарної лікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква)

Назва захворювання	2013 р.	2014 р.	Всього	%-не співвідношення
Бабезіоз	78	80	158	42,7 %
Демодекоз	48	45	93	25,13 %
Ктеноцефалідоз	25	35	60	16,22 %
Отодектоз	15	12	27	7,3 %
Гельмінтози	10	15	25	6,76 %
Саркоптоз	2	1	3	0,81 %
Дирофіляріоз	2	1	3	0,81 %
Токсоплазмоз	–	1	1	0,27 %
Всього	180	190	370	100

При оцінці епізоотичної ситуації в м. Біла Церква за останні 2 роки ми відмітили, що на бабезіоз хворіють собаки різних вікових груп (табл. 2). Із 158 хворих собак 37 мали вік 1–3 роки (23,42 %), 34 – 3–5 років (21,53 %), 32 – від 6 місяців до 1 року (20,25 %), 30 собак 2–6 місяців (18,98 %) і 25 були старші 5 років (15,82 %). Отже, найчастіше бабезіозом хворіли собаки 1–3-річного віку.

Таблиця 2. Вікова динаміка поширення бабезіозу собак (за даними приватної ветеринарної лікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква)

Вік собак	Кількість собак, гол.	Кількість собак, у %
2–6 міс.	30	18,98
6 міс.–1 рік	32	20,25
1–3 роки	37	23,42
3–5 років	34	21,53
Старше 5 років	25	15,82
Всього	158	100

Щодо статі собак, за останні 2 роки серед хворих на паразитарні захворювання самці склали 54,6 % (202 собаки), а самки – 45,4 % (168 собак). Частіше серед самців також реєструвався і бабезіоз. Загалом за 2 роки бабезіозом хворіли 87 самців (55 %) та 71 самка (45 %) (табл. 3).

У 2013 р. бабезіозом було уражено 43 самці та 35 самок, що складало, відповідно, 55,13 % і 44,87 %. У 2014 році ці показники становили, відповідно, 44 (55 %) та 36 (45 %). Наявність більшої кількості кобелів серед хворих на бабезіоз, пояснюється тим, що собак чоловічої статі населення має більше, ніж жіночої (табл. 3).

Таблиця 3. Статеві динаміка поширення бабезіозу собак (за даними приватної ветеринарної лікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква)

Стать	Кількість собак	Кількість собак	Всього,	Кількість собак,
-------	-----------------	-----------------	---------	------------------

собак	у 2013 р., гол.	у 2014 р., гол.	гол.	у %
Самці	43	44	87	55
Самки	35	36	71	45
Всього	78	80	158	100

Ми відмітили також, що собаки різних порід не в однаковій мірі сприйнятливі до збудника бабезіозу. Так, найбільш сприйнятливими до захворювання виявилися собаки порід німецька вівчарка (23,42 %), коккер-спанієль (17,72 %), стафордширський тер'єр (13,29 %), безпорідні (12,03 %), рідше – такса (10,13 %), лайка (7,59 %), пекінес (6,33 %), ротвейлер (5,06 %). Кількість інших порід склала 4,43 % (табл. 4).

Таблиця 4. Порідна особливість поширення бабезіозу собак (за даними приватної ветеринарної лікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква)

Порода	Кількість собак, гол.	Кількість собак, у %
Німецька вівчарка	37	23,42
Коккер-спанієль	28	17,72
Стафордширський тер'єр	21	13,29
Безпорідні	19	12,03
Такса	16	10,13
Лайка	12	7,59
Пекінес	10	6,33
Ротвейлер	8	5,06
Інші породи	7	4,43
Всього	158	100

У собак, хворих на бабезіоз, реєструвалося 2 піки захворюваності: перший – в квітні–травні; другий – у вересні–жовтні, що, на нашу думку, пов'язано з циклом розвитку кліщів і їх новою генерацією (рис. 2).

Так, у березні кількість хворих на бабезіоз складала 5,7 % (9 собак), у квітні – 21,52 % (34 собаки), у травні – 18,99 % (30 собак). У червні захворіло 6,33 % (10 собак), у липні – 3,16 % (5 собак), у серпні – 7,59 % (12 собак). У вересні на прийом потрапили 12,03 % (19 собак), у жовтні 15,82 % (25 собак), а, відповідно, в листопаді 8,86 % (14 собак). У грудні, січні та лютому пацієнтів, хворих на бабезіоз, у приватній ветлікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква не реєстрували.

Таким чином, встановлено, що епізоотичний процес бабезіозної інвазії собак в м. Біла Церква має певні особливості і характеризується вираженою сезонністю.

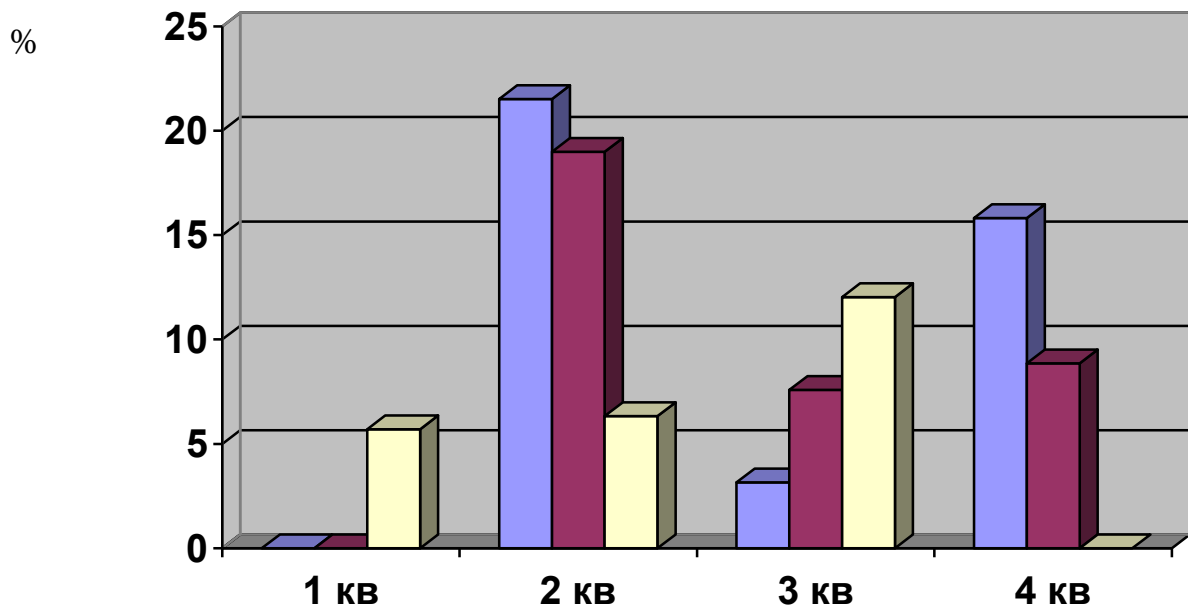

Рис.2. Річна динаміка бабезіозної інвазії собак в умовах м. Біла Церква

Висновки:

1. Найбільша екстенсивність бабезіозної інвазії собак виявлена у травні, коли хворобу реєстрували майже у 20 % обстежених собак, та вересні-жовтні (хворіло біля 14 % тварин), що пов'язано з біологічною активністю іксодових кліщів.

2. Найбільш сприйнятливими до захворювання були собаки у віці від 1 до 5 років.

3. Самці уражувалися збудником бабезіозу в 1,22 рази частіше, порівняно із самками. Більш сприйнятливими до збудника бабезіозу були собаки порід німецька вівчарка, коккер-спаніель, стафордширський тер'єр та безпорідні.

Перспективи подальших досліджень. Застосування ефективних схем лікування собак за бабезіозу та проведення гематологічних та біохімічних досліджень крові та її сироватки від хворих собак.

Література

1. Дубова О. Еколого-епізоотичні особливості біотопів іксодових кліщів-переносників бабезіозу собак в умовах міста / Дубова О., Сорока Н. – *Вет. мед. України.* – № 3. – 2006. – С. 39–40.

2. Ковальчук І.Г. Патоморфологічні зміни в собак за гострого перебігу бабезіозу Автореф. дис. ... канд. вет. наук. (16.00.02 – патологія, онкологія і морфологія тварин). – Київ, 2015. – 20 с.

3. Пономаренко В.Я. Эпизоотическая ситуация по бабезиозу собак в Харьковской области / В.Я. Пономаренко, А.Н. Пономаренко. – *Зб. матер. IV міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 жовтня 1998р.* – К.: 1998. – С. 25.

4. Прус М.П. Бабезиоз собак / М. Прус, О. Семенко // *Мир ветеринарии.* – 2011. – № 1. – С. 10–22.

5. Прус М.П. Бабезиоз собак (епізоотологія, патогенез та заходи боротьби). – Автореф. на здобуття наук. ступеня д-ра вет. наук. – 16.00.11 – паразитологія, гельмінтологія. – К.: 2006. – 22 с.

6. Фасоля В.П. Вікова, нозологічна і порідна структура хвороб собак у місті Житомирі / В.П. Фасоля. – Вісник Білоцерків. держ. аграр. ун-ту. – Вип. 28. – Біла Церква, 2004. – С. 256–264.

7. Carolien Rutyers H. Диетотерапия при клинических заболеваниях печени / H.Carolien Rutyers. – WALTHAM Focus. – Спец. выпуск, 2001. – С. 84–92.

8. Irwin P.J. Clinical and pathological findings of Babesia infections in dogs / P.J. Irwin, G.H. Hutchinson. – Australian Vet. J. – 1991. – V. 68, №6. – P. 204–209.

9. Meijer A.S. Nitrogen metabolism and ornithine cycle function / Meijer A.S., Lamers W.H., Chamuleau R.A. – Physiol. Rev. – 1990. – Vol. 7 – P. 701–748.

Эпизоотологическое проявление babesиоза собак в г. Белая Церковь

Л.Н.Соловьёва

По результатам эпизоотологических исследований изучено распространение babesиоза собак в г. Белая Церковь Киевской области.

Среди паразитарных заболеваний частной ветеринарной лечебницы ПП “Романенко” Г. Белая Церковь чаще всего регистрировали babesиоз, демодекоз, блошиную инвазию (ктеноцефалидоз), отодектоз и гельминтозы; в меньшей степени – чесотку (саркоптоз), диروفилариоз и токсоплазмоз.

При изучении заболевания собак babesиозом выявили, что пик болезни приходится на май и достигает в среднем 30 % от количества обследованных животных. Чаще всего болеют babesиозом собаки 1–3-летнего возраста. Более восприимчивы особи мужского пола собак. Что касается породной чувствительности, то наибольшее количество больных babesиозом собак встречается среди немецких овчарок, коккер-спаниелей, стаффордширских терьеров и беспородных.

Ключевые слова: *собаки, babesиоз, возраст, пол, порода, babesии.*

Epizootological manifestation of dogs` babesiosis in Bila Tserkva

L.N. Soloviova

According to the results of the epizootiological studies it has been examined the spread of dogs` babesiosis in Bila Tserkva of the Kiev region.

Among parasitic diseases of private veterinary hospital PP "Romanenko" of Bila Tserkva it was mostly registered babesiosis, demodicosis, flea infestation (ktenotsefalidoz), otodektoz and helminth infections; to a lesser extent it was registered scabies (sarcoptic mange), dirofilariasis and toxoplasmosis.

While studying dogs` babesiosis it was revealed that the peak of the disease occurs in May and reaches at the average 30% of the animals examined. Most of all dogs 1-3 years of age suffer from babesiosis. More susceptible are male dogs. With regard to the sensitivity of the breed, the greatest number of dogs with babesiosis is found among German Shepherds, Cocker Spaniels, Syaffterriers and outbred.

Keywords: dogs, babesiosis, age, sex, breed, Babesia.

ЕПІЗООТОЛОГІЧНИЙ ПРОЯВ БАБЕЗІОЗУ СОБАК У М. БІЛА ЦЕРКВА

За результатами епізоотологічних досліджень вивчено поширення бабезіозу собак в м. Біла Церква Київської області. Серед паразитарних захворювань приватної ветеринарної лікарні ПП “Романенко” найчастіше реєстрували бабезіоз, демодекоз, блошину інвазію (ктеноцефалідоз), отодектоз та гельмінтози; в меншій мірі – саркоптоз, дирофіляріоз і токсоплазмоз.

При вивченні захворювання собак на бабезіоз виявили, що пік захворювання припадає на травень і досягає в середньому 30 % від кількості обстежених тварин. Найчастіше хворіють бабезіозом собаки 1–3-річного віку. Більш сприйнятливі особини чоловічої статі собак. Щодо порідної чутливості, то найбільша кількість хворих на бабезіоз собак зустрічається серед німецьких вівчарок, коккер-спанієлів, стаффордширських тер'єрів та безпородних.

Ключові слова: собаки, бабезіоз, вік, стать, порода, бабезії.

Постановка проблеми. Бабезіоз, як захворювання собак, відоме з кінця XVIII століття. В Україні даний протозооз був виявлений на початку XIX століття. На сьогодні дана інвазія має надзвичайно широке розповсюдження серед собак на усіх континентах земної кулі, в самих різних природно-кліматичних зонах. Хворі бабезіозом собаки не лише втрачають здоров'я і приносять моральні та матеріальні збитки своїм господарям, а і стають носіями хронічних патологій, а у разі несвоєчасної діагностики та лікування гинуть [2, 7–9]. Тому вивчення бабезіозу собак, в тому числі і дослідження епізоотичної ситуації є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При вивченні епізоотичної ситуації щодо бабезіозу собак у м. Харків встановлено, що піком захворюваності є травень (56,6 %), і другий пік припадає на жовтень (13,1 %) [3].

Територія м. Житомир є неблагополучною щодо бабезіозу, частка якого від усіх паразитарних хвороб становить 61,2 % [6]. На зростання поширення бабезіозу у зоні Полісся впливає радіаційне забруднення біологічних переносників збудника – кліщів роду *Dermacentor* [1].

При вивченні епізоотологічного прояву бабезіозу собак в м. Київ виявлено, що серед паразитозів 42,47 % складає бабезіоз. Найбільше бабезіоз реєстрували у квітні–травні (від 18,99 % до 21,52 %) та вересні–жовтні (12,03 % – 15,82 %). Щодо вікового прояву, частіше на бабезіоз хворіли собаки у віці 1–3 роки (23,42 %). 55,3 % були самці і 44,7 % – самки. У м. Донецьку і в літні місяці спостерігалася досить висока екстенсивність бабезіозної інвазії (у липні – 7,7 %, серпні – 8,6 %). Найбільше уражувалися збудником бабезіозу собаки порід пудель, доберман-пінчер (8,6 %), чау-чау, спаніель, ердель-тер'єр (7,7 %), коллі, боксер (6,8 %) [4, 5].

Метою даної роботи було вивчення поширення бабезіозу у приватній ветеринарній лікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква.

Завдання і методика досліджень. Для досягнення мети були поставлені наступні завдання: а) за даними звітної документації приватної ветеринарної лікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква виявити хворих на бабезіоз у загальній заразній патології собак; б) вивчити сприйнятливість собак до збудника бабезіозу в залежності від віку, статі і породи.

Матеріалом для дослідження були 370 хворих на бабезіоз собак – пацієнтів приватної ветеринарної лікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква, а також кров від них. Для діагностики бабезіозу брали першу краплину крові з кінчика вуха собак на предметне скельце, робили мазок, що фіксували та фарбували за Романовського-Гімзи. Бабезії знаходилися в еритроцитах крові хворих собак (рис. 1).

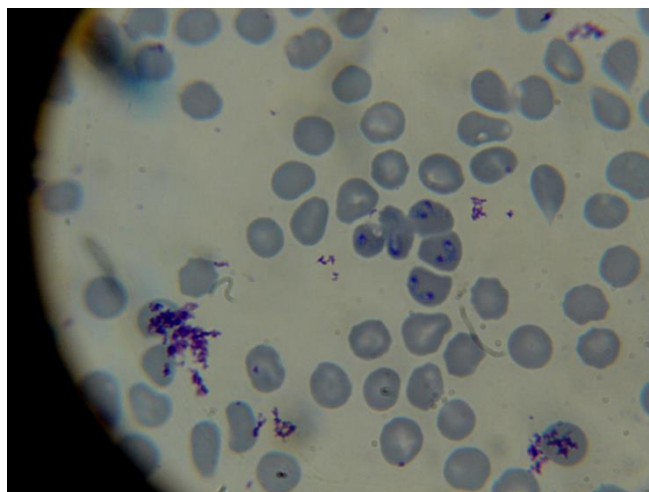

Рис. 1. Бабезії в полі зору мікроскопа (зб. 10x100)
у мазках крові хворих дослідних собак

Результати досліджень. За даними «Журналу реєстрації хворих тварин» за 2013 р. зверталися за допомогою власники 765 собак. З них 180 пацієнтів мали паразитарні захворювання, тобто 23,53 %. Протягом 2014 р. 740 собак стали пацієнтами приватної ветеринарної лікарні ПП «Романенко» м. Біла Церква, з яких 190 становили собаки з паразитарною етіологією захворювань, що склало 25,68 %. Тобто, в середньому за 2 роки паразитарні захворювання зустрічалися у 24,6 % собак.

Проведеними дослідженнями встановлено, що у м. Біла Церква реєструвалося 8 різних патологій тварин. Найбільшу частку (42,7 %) складав бабезіоз, 25,13 % – демодекоз, 16,22 % – ктеноцефалідоз, 7,3 % – отодектоз та 6,76 % – гельмінтозні захворювання. Кількість хворих на саркоптоз становила 0,81 %, на дирофіляріоз – 0,81 % і 0,27 % – на токсоплазмоз. Із гельмінтозів собак найчастіше реєструвалися дипілідіоз, токсокароз і трихуроз. Ступінь ураження бабезіозом собак у загальній захворюваності на хвороби, викликані паразитичними найпростішими, в м. Біла Церква становила 99,4 % (табл. 1).

Таблиця 1. Захворюваність собак на паразитарні хвороби (за даними приватної ветеринарної лікарні ПП «Романенко» м. Біла Церква)

Назва захворювання	2013 р.	2014 р.	Всього	%-не співвідношення
Бабезіоз	78	80	158	42,7 %
Демодекоз	48	45	93	25,13 %
Ктеноцефалідоз	25	35	60	16,22 %
Отодектоз	15	12	27	7,3 %
Гельмінтози Саркоптоз	10	15	25	6,76 %
Дирофіляріоз	2	1	3	0,81 %
Токсоплазмоз	2	1	3	0,81 %
	–	1	1	0,27 %
Всього	180	190	370	100

При оцінці епізоотичної ситуації в м. Біла Церква за останні 2 роки ми відмітили, що на бабезіоз хворіють собаки різних вікових груп (табл. 2).

Таблиця 2. Вікова динаміка поширення бабезіозу собак (за даними приватної ветеринарної лікарні ПП «Романенко» м. Біла Церква)

Вік собак	Кількість собак, гол.	Кількість собак, у %
2–6 міс.	30	18,98
6 міс.–1 рік	32	20,25
1–3 роки	37	23,42
3–5 років	34	21,53
Старше 5 років	25	15,82
Всього	158	100

Із 158 хворих собак 37 мали вік 1–3 роки (23,42 %), 34 – 3–5 років (21,53 %), 32 – від 6 місяців до 1 року (20,25 %), 30 собак 2–6 місяців (18,98 %) і 25 були старші 5 років (15,82 %). Отже, найчастіше бабезіозом хворіли собаки 1–3-річного віку.

Щодо статі собак, за останні 2 роки серед хворих на паразитарні захворювання самці склали 54,6 % (202 собаки), а самки – 45,4 % (168 собак). Частіше серед самців також реєструвався і бабезіоз. Загалом за 2 роки бабезіозом хворіли 87 самців (55 %) та 71 самка (45 %) (табл. 3).

У 2013 р. бабезіозом було уражено 43 самці та 35 самок, що складало, відповідно, 55,13 % і 44,87 %. У 2014 році ці показники становили, відповідно, 44 (55 %) та 36 (45 %). Наявність більшої кількості кобелів серед хворих на бабезіоз, пояснюється тим, що собак чоловічої статі населення має більше, ніж жіночої (табл. 3).

Таблиця 3. Статева динаміка поширення бабезіозу собак (за даними приватної ветеринарної лікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква)

Стать собак	Кількість собак у 2013 р., гол.	Кількість собак у 2014 р., гол.	Всього, гол.	Кількість собак, у %
Самці	43	44	87	55
Самки	35	36	71	45
Всього	78	80	158	100

Ми відмітили також, що собаки різних порід не в однаковій мірі сприйнятливі до збудника бабезіозу. Так, найбільш сприйнятливими до захворювання виявилися собаки порід німецька вівчарка (23,42 %), коккер-спаніель (17,72 %), стаффордширський тер’єр (13,29 %), безпорідні (12,03 %), рідше – такса (10,13 %), лайка (7,59 %), пекінес (6,33 %), ротвейлер (5,06 %). Кількість інших порід склала 4,43 % (табл. 4).

Таблиця 4. Порідна особливість поширення бабезіозу собак (за даними приватної ветеринарної лікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква)

Порода	Кількість собак, гол.	Кількість собак, у %
Німецька вівчарка	37	23,42
Коккер-спаніель	28	17,72
Стаффордширський тер’єр	21	13,29
Безпорідні	19	12,03
Такса	16	10,13
Лайка	12	7,59
Пекінес	10	6,33
Ротвейлер	8	5,06
Інші породи	7	4,43
Всього	158	100

У собак, хворих на бабезіоз, реєструвалося 2 піки захворюваності: перший – в квітні–травні; другий – у вересні–жовтні, що, на нашу думку, пов’язано з циклом розвитку кліщів і їх новою генерацією (рис. 2).

Так, у березні кількість хворих на бабезіоз складала 5,7 % (9 собак), у квітні – 21,52 % (34 собаки), у травні – 18,99 % (30 собак). У червні захворіло 6,33 % (10 собак), у липні – 3,16 % (5 собак), у серпні – 7,59 % (12 собак). У вересні на прийом потрапили 12,03 % (19 собак), у жовтні 15,82 % (25 собак), а, відповідно, в листопаді 8,86 % (14 собак). У грудні, січні та лютому пацієнтів, хворих на бабезіоз, у приватній ветлікарні ПП “Романенко” м. Біла Церква не реєстрували.

Таким чином, встановлено, що епізоотичний процес бабезіозної інвазії собак в м. Біла Церква має певні особливості і характеризується вираженою сезонністю.

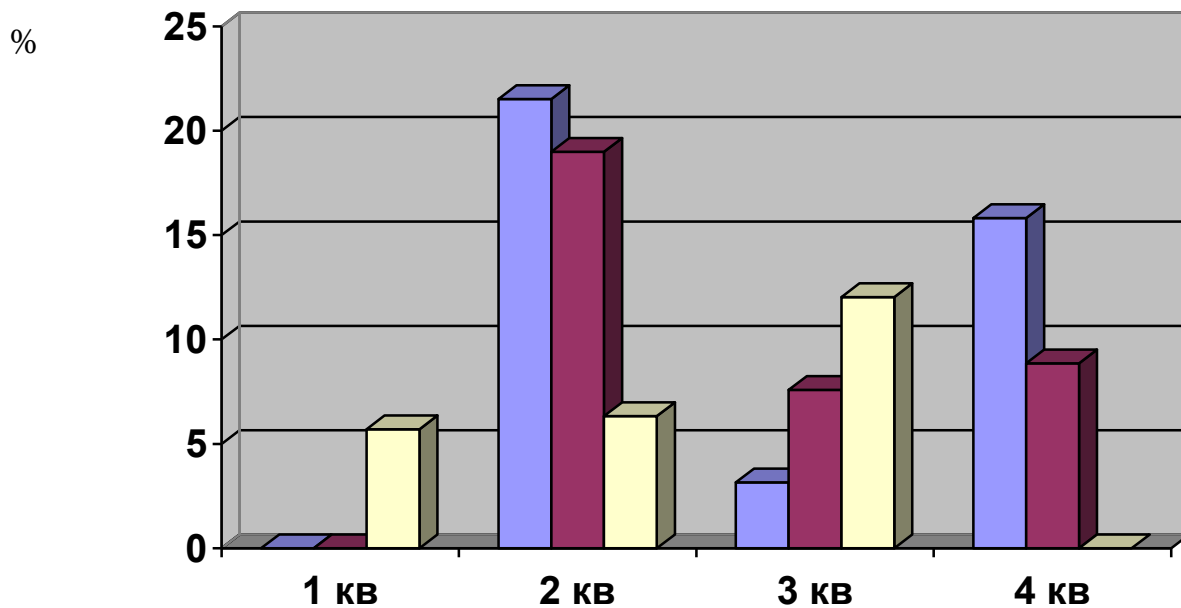

Рис.2. Річна динаміка бабезіозної інвазії собак в умовах м. Біла Церква

Висновки:

1. Найбільша екстенсивність бабезіозної інвазії собак виявлена у травні, коли хворобу реєстрували майже у 20 % обстежених собак, та вересні-жовтні (хворіло біля 14 % тварин), що пов'язано з біологічною активністю іксодових кліщів.

2. Найбільш сприйнятливими до захворювання були собаки у віці від 1 до 5 років.

3. Самці уражувалися збудником бабезіозу в 1,22 рази частіше, порівняно із самками. Більш сприйнятливими до збудника бабезіозу були собаки порід німецька вівчарка, коккер-спанієль, стафордширський тер'єр та безпорідні.

Перспективи подальших досліджень. Застосування ефективних схем лікування собак за бабезіозу та проведення гематологічних та біохімічних досліджень крові та її сироватки від хворих собак.

Література

11. Дубова О. Еколого-епізоотичні особливості біотопів іксодових кліщів-переносників бабезіозу собак в умовах міста / Дубова О., Сорока Н. – *Вет. мед. України.* – № 3. – 2006. – С. 39–40.

35. Ковальчук І.Г. Патоморфологічні зміни в собак за гострого перебігу бабезіозу Автореф. дис. ... канд. вет. наук. (16.00.02 – патологія, онкологія і морфологія тварин). – Київ, 2015. – 20 с.

7. Пономаренко В.Я. Эпизоотическая ситуация по бабезиозу собак в Харьковской области / В.Я. Пономаренко, А.Н. Пономаренко. – *Зб. матер. IV міжнар. наук.-практ. конф., 14–15 жовтня 1998р.* – К.: 1998. – С. 25.

1. Прус М.П. Бабезіоз собак / М. Прус, О. Семенко // *Мир ветеринарии.* – 2011. – № 1. – С. 10–22.

2. Прус М.П. Бабезіоз собак (епізоотологія, патогенез та заходи боротьби). – Автореф. на здобуття наук. ступеня д-ра вет. наук. – 16.00.11 – паразитологія, гельмінтологія. – К.: 2006. – 22 с.

9. Фасоля В.П. Вікова, нозологічна і порідна структура хвороб собак у місті Житомирі / В.П. Фасоля. – *Вісник Білоцерків. держ. аграр. ун-ту.* – Вип. 28. – Біла Церква, 2004. – С. 256–264.

48. Carolien Rutyers H. Дієтотерапія при клінічних захворюваннях печени / H.Carolien Rutyers. – *WALTHAM Focus.* – Спец. випуск, 2001. – С. 84–92.

50. Irwin P.J. Clinical and pathological findings of Babesia infections in dogs / P.J. Irwin, G.H. Hutchinson. – *Australian Vet. J.* – 1991. – V. 68, №6. – P. 204–209.

52. Meijer A.S. Nitrogen metabolism and ornithine cycle function / Meijer A.S., Lamers W.H., Chamuleau R.A. – *Physiol. Rev.* – 1990. – Vol. 7 – P. 701–748.

Эпизоотологическое проявление бабезиоза собак в г. Белая Церковь

Л.Н.Соловьёва

По результатах эпизоотологических исследований изучено распространение babesиоза собак в г. Белая Церковь Киевской области.

Среди паразитарных заболеваний частной ветеринарной лечебницы ПП "Романенко" Г. Белая Церковь чаще всего регистрировали babesиоз, демодекоз, блошиную инвазию (ктеноцефалидоз), отодектоз и гельминтозы; в меньшей степени – чесотку (саркоптоз), дирофиляриоз и токсоплазмоз.

При изучении заболевания собак babesиозом выявили, что пик болезни приходится на май и достигает в среднем 30 % от количества обследованных животных. Чаще всего болеют babesиозом собаки 1–3-летнего возраста. Более восприимчивы особи мужского пола собак. Что касается породной чувствительности, то наибольшее количество больных babesиозом собак встречается среди немецких овчарок, коккер-спаниелей, стафордширских терьеров и беспородных.

Ключевые слова: *собаки, babesиоз, возраст, пол, порода, babesии.*

Epizootological manifestation of dogs` babesiosis in Bila Tserkva

L.N. Soloviova

According to the results of the epizootiological studies it has been examined the spread of dogs` babesiosis in Bila Tserkva of the Kiev region.

Among parasitic diseases of private veterinary hospital PP "Romanenko" of Bila Tserkva it was mostly registered babesiosis, demodicosis, flea infestation (ktenotsefalidoz), otodektoz and helminth infections; to a lesser extent it was registered scabies (sarcoptic mange), dirofilariasis and toxoplasmosis.

While studying dogs` babesiosis it was revealed that the peak of the disease occurs in May and reaches at the average 30% of the animals examined. Most of all dogs 1-3 years of age suffer from babesiosis. More susceptible are male dogs. With regard to the sensitivity of the breed, the greatest number of dogs with babesiosis is found among German Shepherds, Cocker Spaniels, Syaffterriers and outbred.

Keywords: dogs, babesiosis, age, sex, breed, Babesia.

Заявка на участь у міжнародній науково-практичній конференції

«Заразні хвороби тварин: сучасні методи діагностики, лікування та профілактики»

П.І.Б. учасника Соловійова Людмила Миколаївна

Навчальний заклад Білоцерківський національний аграрний університет

Посада, вчене звання, науковий ступінь доцент, канд. вет. наук

Назва доповіді "Епізоотологічний прояв babesіозу собак у м. Біла Церква"

Адреса м. Біла Церква, вул. Павліченко, буд. 4, кв. 37

e-mail: soloviovalyuda@ukr.net

Телефон для зв'язку 0954209130

В якій секції бажаєте брати участь: Епізоотологічний моніторинг заразних хвороб тварин